

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-23

11.1.2024

Tryg Forsikring NUF

Retts hjelp

Tvist med sameie om rett til innsyn i kontrakt – økonomisk interesse?

Styret i sameiet der sikrede bodde inngikk en stor entreprisekontrakt. Sikrede mente at arbeidene det var inngått kontrakt om, var for omfattende, og ønsket innsyn i deler av kontrakten for å vite hva han betalte for, og for å kunne vurdere om pengebruken var fornuftig. Styret avviste sikredes krav om innsyn med henvisning til at entreprenøren mente det var konkurransesensitive opplysninger. Sikrede søkte om rettshjelpdekning for tvist om rett til innsyn. Foretaket avslo dekning med henvisning til at sikrede ikke hadde noen økonomisk interesse i tvisten. Nemndas flertall kom til at sikrede hadde en økonomisk interesse i tvisten. Flertallet viste blant annet til at den aktuelle tvisten måtte sees i sammenheng med den underliggende materielle tvisten mellom sameiet og sikrede, og at den materielle tvisten hadde en verdi beregnet til sikredes andel av prisdifferansen mellom den avtalen sameiet hadde inngått og det tilbudet sikrede hadde innhentet.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: forsikringssum kr 100 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om rettshjelpdekning for tvist mot styret i sameie om innsynsrett i entreprisekontrakt.

Sikredes forsikring dekker rettshjelp, men har følgende begrensning i vilkårenes pkt. 6.1:

Selskapets ansvar er begrenset til sikredes antatte økonomiske interesse i saken. Utgifter ut over dette må godkjennes av selskapet på forhånd.

Styret i sameiet hvor sikrede bor, inngikk en avtale med en entreprenør om rehabilitering av felles garasjeanlegg. Kontraktssummen var på ca. kr 49 mill.

Sameiet hadde i forkant innhentet en rapport fra et konsulentfirma, som hadde vurdert behovet for rehabilitering og foreslått diverse tiltak med kostnadsestimat. Styret innhentet tilbud på grunnlag av denne konsulentrapporten. Sikrede innhentet for egen regning (ca. kr 50 000) en rapport fra et annet konsulentfirma. Dette firmaet konkluderte etter det opplyste med at noen av de foreslåtte tiltakene burde sløyfes eller reduseres. Basert på prisestimatene fra styrets konsulent dreide det seg angivelig om et innsparingspotensiale på kr 15–20 mill.

Sikrede krevde etter dette innsyn i kontrakten "slik at vi får vite hva vi betaler for og blir i stand til å vurdere om pengebruken er fornuftig". Sikrede ønsket å se hvilke poster det eventuelt ville vært mulig å spare inn på ved å sammenligne med konsulentrapporten han selv hadde innhentet.

Styret avviste sikredes krav om innsyn i enhetsprisene i kontrakten med entreprenøren med den begrunnelse at opplysningene var konkurransesensitive.

Sikrede ønsket å reise sak mot styret "for å få klarlagt det prinsipielle spørsmålet om sameiers rett til innsyn" og søkte i den forbindelse om rettshjelpdekning.

Foretaket avsto dekning med henvisning til at sikrede ikke hadde dokumentert økonomisk interesse i saken.

Sikrede var uenig i avslaget, men foretaket opprettholdt sitt standpunkt. Sikrede opplyste senere at han hadde engasjert advokat. Han fremla kopi av prosessvarsel til styreleder, samt opplyste at han hadde reist sak for forliksrådet. Sikrede opplyste at utgiftene til advokat hadde oversteget kr 100 000.

Sikrede krever dekning for rettshjelp og avviser at begrensningen for "sikredes antatte økonomiske interesse" er relevant. Ordet "antatte" åpner for et skjønnsmessig anslag i tilfeller hvor et nøyaktig kronebeløp ikke kan påvises. Sikrede mener at det er klart at han har en økonomisk interesse i å få sine krav rettslig prøvet. Manglende innsyn fratar ham muligheter til å ivareta sine økonomiske interesser som sameier. En prinsippavgjørelse om innsynsrett vil få betydning også for fremtidige saker. I sameiet er det i nær fremtid aktuelt med rehabilitering av fasader og balkonger. Dette prosjektet vil være av samme størrelse når det gjelder kostnader som garasjerehabiliteringen. Av kr 10 mill. i unødvendige/ufornuftige utgifter faller ca. kr. 67 000 på sikrede. Sikrede stiller spørsmål ved hvilken annen interesse han skulle ha i saken, om det ikke var økonomisk.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at foretakets ansvar er begrenset til sikredes antatte økonomiske interesse i saken. Dette er i tråd med et forsikringsrettslig prinsipp om at "interesse uten økonomisk verdi" ikke kan forsikres. Det er den antatte økonomiske interessen på tvistetidspunktet som er avgjørende, jf. blant annet FinKN 2018-346 og 2019-744. Sikrede ønsker en prinsipiell avklaring av spørsmålet om innsynsrett. Dette utgjør ikke i seg selv en økonomisk interesse for sikrede. Avhengig av om det konkluderes med rett til innsyn eller ikke, vil konsekvensene deretter avhenge av hvilken informasjon et slikt innsyn gir. Sikrede har ikke sannsynliggjort en økonomisk interesse på tvistetidspunktet.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for dekning under rettshjelpforsikringen.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen, Hege Sundby og Alexander Venås, bemerker:

Flertallet mener sikrede må gis medhold.

Foretakets ansvar er etter vilkårene begrenset til sikredes "antatte økonomiske interesse i saken".

Flertallet mener formuleringen "saken" må forstås som den aktuelle "tvisten". Sikredes tvist med sameiet gjelder rett til innsyn i en avtale sameiet har inngått med en entreprenør om rehabilitering av felles garasjeanlegg. Sikrede har innhentet en rapport som tilsier at den inngåtte avtalen er for omfattende og ønsker innsyn for å kontrollere dette. Som sameier vil han dekke sin andel av de kostnader sameiet pådrar seg.

Tvisten om innsyn gjelder et prosessuelt spørsmål som isolert sett ikke har noen økonomisk verdi. Sikrede anfører videre at en "prinsippavgjørelse om innsynsrett vil få betydning også for fremtidige saker". Flertallet kan ikke se at dette formålet med kravet har noen økonomisk verdi. Flertallet mener imidlertid at denne saken/tvisten må sees i sammenheng med den underliggende materielle tvisten mellom sameiet og sikrede om den inngåtte avtalen er forsvarlig eller må bestrides. Denne materielle tvisten har en verdi beregnet til sikredes andel av prisdifferansen

mellom den avtalen sameiet har inngått og det tilbudet sikrede har innhentet. Selv om det per i dag er uklart om den materielle tvisten overhodet vil materialisere seg, er dette spørsmålet avhengig av resultatet av tvisten om innsyn. Dette betyr at saken om innsyn vil være en nødvendig betingelse for videre tvist om det materielle spørsmålet, som altså evt. blir en direkte videreføring av tvisten om innsyn. Flertallet mener derfor de to sakene må sees i sammenheng som én tvist under rettshjelpforsikringen, og at sikredes økonomiske interesse i den materielle tvisten da må legges til grunn også for den forutgående tvisten om innsyn. En motsatt løsning ville medføre at sikrede ble avskåret fra dekning for første skritt i en tvist som samlet har en økonomisk verdi, og flertallet kan ikke se at vilkårene gir grunnlag for en slik løsning.

Flertallet er ikke enig med mindretallet i at denne saken kan sammenliknes med FinKN 2019-744. 2019-saken gjaldt spørsmålet om verdien av en hund som grense for sikredes økonomiske interesse skulle beregnes som markedsverdien på tvistetidspunktet eller den potensielle merverdien som lå i fremtidige kull. Spørsmålet gjaldt derfor beregning av markedsverdien, mens saken her gjelder spørsmålet om to sammenhengende tvister må vurderes under ett når man vurderer om sikrede har en økonomisk interesse i saken. De to sakene må åpenbart sees under ett i forhold til antallet forsikringssummer, og flertallet mener derfor den vanlige tolkningen av tvistebegrepet tilsier at de må sees i sammenheng også med hensyn til spørsmålet om økonomisk interesse.

Nemndas mindretall, Merete Anita Utgård og Lars Barnholdt, bemerker:

Mindretallet legg til grunn at tvisten ikkje har økonomisk interesse iht. rettshjelpsvilkåra. Vurderinga må gjerast ut frå situasjonen på tvistetidspunktet. Det at kravet eller tvisten i framtida kan få ei økonomisk interesse eller at denne endrar seg i storleik er ikkje tilstrekkeleg, sjå her m.a. FinKN 2019-744. Sikra har fremma eit krav om innsyn og det har i seg sjølv ikkje økonomisk verdi. Det at innsynet kan føre til eit krav med økonomisk verdi i framtida er ikkje tilstrekkeleg til å sei at innsynskravet i dag har ei økonomisk interesse. Det er ikkje sikkert at innsynet vil føre til eit krav med økonomisk interesse, og den økonomiske interesse er såleis både hypotetisk og framtidig. Mindretallet legg difor til grunn at det ikkje føreligg økonomisk interesse, og at sikra ikkje har krav på rettshjelpsdekning i tvisten om innsyn.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (selskapsrepresentant), Lars Barnholdt (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).